Baricz Lajos

Betlehemnek városában…

Szent Márton megrázta szakállát; vékony, összefüggő hóréteg borította a magas fennsíkot. Olyan volt a táj, mint este lefekvés előtt a kihúzós kanapé, amelyben esténként édesanyám megvetette nekünk az ágyat, a szépen elegyengetett szalmazsákra ráterítette a fehér lenvászonból készített terítőt.

Az első hó már a karácsonyt idézte bennünk, gyerekekben. A felnőttek elbeszéléséből tudtuk, hogyha Márton megrázta a szakállát, akkor Mikulás is megteszi azt, így az egész medence egy nagy terített ággyá változik, hogy a kicsi Jézust patyolat fehérbe fektethesse Anyukája.

Amint az lenni szokott, abban az évben sem volt másként a karácsonyi készülődésünk: türelmetlenül számláltuk a napokat — visszafelé, hogy még ennyit, annyit kell aludnunk és megjön a várva várt Vendég. És közben tanultuk a karácsonyi éneket, hogy szenteste énekkel köszöntsük a közénk jövő isteni Kisdedet. Azt mondták a felnőttek, minden évben illik más, új karácsonyi éneket tanulni, mert azzal örvendeztethetjük meg igazán Jézuskát. Mi pedig szerettük volna igazán megörvendeztetni őt. Ha pedig énekelni megyünk házról házra, a megénekelt család is számon tartja, melyik csoport mit énekelt előző évben.

Már énekeltük az angyalos és pásztoros éneket az előző évben, ezért szerettünk volna valami rendkívülit tanulni abban az esztendőben.

El is mondtam édesapámnak, milyen nagy gondban vagyunk:

— Az én énekcsoportom nagy választás előtt áll, és nem tudja, milyen új éneket tanuljon karácsonyra. Édesapám nem tudna segíteni nekünk?

Való igaz, a csoport az enyém volt, mert én szerveztem és irányítottam, de az is igaz, hogy négyünk közül én tudtam a legrosszabbul énekelni. Ez egyáltalán nem bátortalanított el engem, mert már akkor ismertem édesapámtól azt a mondást: „Elvegyül, mint a süket asszony nótája a sokadalomban."

Ezért is igyekeztem, hogy mindig legalább négyen legyünk a csoportban, és akkor már volt, ahol elvegyüljön az én, nem a legjobban sikerült énekem is.

Édesapám, aki szintén nem tartozott a legjobb énekesek közé, megígérte, hogyha akarjuk, megtanítja nekünk azt az éneket, amelyet gyermekkorában ők is szívesen énekeltek.

Mi össze is gyűltünk a megbeszélt időben és úgy hallgattuk édesapámat, mintha Isten valamelyik prófétája szólt volna Isten nagy terveiről a választott néphez.

Dezső, Jóska, Misi és én ültünk az asztal mellett, mint tisztes férfiak, és rácsodálkozva hallgattuk édesapámat. Ő először elmondta az első szakaszt, majd elmondatta velünk is, aztán elénekelte és elénekeltette velünk is. Így haladtunk sza-

kaszról szakaszra, lépésről lépésre. A végén azt hittük, már tudjuk is az egész éneket.

— No, énekeljétek csak el nélkülem! — mondta édesapám.

Mi készségesen fogtunk hozzá. Sikerült is az első pár sor, de azonnal megállapítottuk, hogy a „fu-ja jobban megy, mint a szó-ja", vagyis a dallamát jobban tudjuk, mint a szövegét. Ez pedig így hangzott:

„Betlehemnek városában, karácsonykor
éjféltájban:
Fiú Isten ember lett, mint kis gyermek
született.

Őt nevezték Jézuskának, édesanyját
Máriának,
ki pólyába takarta s befektette jászolyba.

Az angyalok fenn az égen, mennyei nagy
fényességben,
vígan így énekelnek: dicsőség az Istennek!

Pásztorok a falu mellett báránykákat
legeltettek,
hallották az éneket, kis Jézushoz siettek.

Ájtatosan letérdeltek szép csendben
a jászoly mellett,
és ott buzgón imádták az ég és föld Királyát.

Azután meg napkeletről ragyogó szép
csillag tűnt fel
és elindult nyugatra, három király utána.

Megtalálták kis Jézuskát, köszöntötték
Szűz Máriát,
ajándékot adtak át: aranyat, tömjént, mirhát.

Később Jézus növekedett, napról napra
kedvesebb lett,
tanított folyton-folyvást, a keresztény hitvallást.

De őt sokan nem szerették, a rossz emberek
üldözték,
míg egy napon elfogták, iszonyúan kínozták.

Elítélték kínhalálra, felszegezték keresztfára,
ott meghalt sok kín után, nagypénteken
délután.

Levették a keresztfáról, sírt csináltak
kősziklából,
testét oda betették, és katonák őrizték.

De csak három nap maradt ott, húsvét
napján feltámadott,
visszatért a mennyekbe, és ott maradt örökre.

Elküldte a Szentlelket, ki megszentelt
minden embert.

Szeressük a Szűz Máriát, de még jobban
kis Jézuskát,
ha így élünk s halunk meg, mennyországba
jussunk fel!"

Nagy türelme volt édesapámnak; már hatodszor énekelte velünk, amikor egyszer csak betoppant Bálint, a szomszéd legény. Látta igyekezetünket, mellénk ült és velünk énekelt. Nagyon szépen tudott énekelni.

Hanem egyszer, se szó, se beszéd, felállott és kiszaladt a házból. Mi pedig nem lankadtunk buzgóságunkban, énekeltünk tovább, hogy egészen elsajátítsuk az éneket. Közben nagy sebbel-lobban visszaszaladt Bálint, kezében volt egy hegedű. Kísérni kezdte énekünket. Szó, ami szó, nem ártott énekünknek a hegedűkíséret; mintha nem is mi, hanem égbeli angyalok fújták volna, úgy istenigazából, a földre jött mennybeli uruknak.

Megtanultuk az éneket, ment, mint a karikacsapás. Most már jöhet a szenteste, jöhet a kicsi Jézus, van, amivel köszöntsük az isteni Csöppséget.

Bálint azt ígérte, hogyha nem lesz nagyon hideg és nem fog havazni Ádám és Éva estéjén, akkor velünk jön házról házra és kísérni fogja énekünket. Ha nagyon hideg lesz, nem jöhet, mert elszakadnak a hidegben a húrok, ha meg havazni fog, elázik a hegedű.

Következő héten csütörtök este volt a szenteste. Abban egyeztünk meg, hogy szerdán délután még találkozunk, és még jobban begyakoroljuk az éneket. Addig pedig lelki házi feladatként hagyta ki édesapám, hogy buzgón imádkozzunk: a szenteste ne legyen se nagyon hideg, se havazás.

Talán csak az angyalok tudnak jobban az Úr közelébe férkőzni, mint az ártatlan gyerekek, akik még tiszta szívűek és romlatlanok. Én szorgalmasan teljesítettem lelki házi feladatomat, és ezt mondták társaim is. Minden nap találkoztunk és

mindig téma volt a karácsonyi éneklés és az imádság. Lassan össze is állítottuk, kiket fogunk megénekelni; újabb és újabb nevek jöttek szóba: a szülők, a közvetlen szomszédok, az osztálytársak, a tanítók, no meg Marika, Tercsi, Erzsike és Katika is. Ez a négy kislány nem véletlenül került a megéneklendők sorába…

Amilyen sokat imádkoztam naponta a megfelelő időért, épp olyan sokat viaskodtam éjszaka, álmomban, a hóval és a hideggel. Minden éjszaka azt láttam álmomban, hogy hull a hó, mindenki hólapáttal takarítja az udvart és a járdát a hótól. Közben olyan hideg, fagyos hófúvás volt, hogy nyomban eltakarta az eltakarított helyeket. Ropogott a hó a cipőtalpak alatt.

Reggel meg öröm volt rájönni, hogy az egész csak rémisztő álom volt.

És így, nappal imádkozva, éjszaka küszködve a hóviharral, érkezett meg a várva várt szenteste, amint azt kiimádkoztuk. Nem havazott, nem volt hideg. Bennünk különösen meleg volt: tele voltunk tűzzel, lelkesedéssel.

Elérkezett a cselekvés ideje.

Édesanyám, édesapám, testvérem bent voltak a házban. Mi öten az ajtóban elkezdtünk énekelni. Beleénekeltük gyermeki szívünk minden szeretetét, ártatlan lelkünk minden áhítatát, annyira, hogy amikor befejeztük az éneket, édesanyám kinyitotta az ajtót és a bentiek megtapsoltak minket. Örültünk Isten egyszülött Fia születésének, örültünk sikerünknek. Testvérem azonnal csatlakozott hozzánk, így már hatan mentünk át a szomszédba, nagybátyámékhoz. Bálint megadta a hangot, mi pedig rázendítettünk karácsonyi slágerünkre. Itt is teljes siker volt. A végén még unokatestvérem is csatlakozott hozzánk, pedig ő nem szokott eljárni énekelni.

Bárhová betértünk kántálni, mindenhol sikerünk volt, és valaki a családból társul szegődött hozzánk. Amikor Misiéknél is köszöntöttük a szent ünnepet, a bátyja azt kérdezte tőlünk: — Jöhetek én is, veletek, a harmonikával? Meg se várta a választ, felöltözött, vette a harmonikát, Bálint mellé lépett Sanyi, hogy összehangolják a két hangszert. Jól szólt. Indultunk tovább, házról házra, hogy vigyük és megosszuk az örömet.

Olyan nagy lett közben a csoportunk, hogy nem is tudtunk bemenni a megénekelt házakba, hisz az udvaron is alig fértünk. Énekeltünk, haladtunk, szaporodott a csoportunk létszáma annyira, hogy már a kisebb udvarokban sem fértünk el. Nem csak gyerekek, felnőttek is csatlakoztak hozzánk.

Egyszer Vilmos bácsi, aki szintén velünk volt és termetre a legnagyobb volt, egy új ötlettel állott elő:

— Én azt ajánlom, ne menjetek be senki házába, udvarára énekelni, hanem maradjatok az úton, minden száz méterben énekeljétek el az éneket. Én gondoskodom, hogy mindenki meghallgasson titeket.

Azzal elindult házról házra, mindenkit kihívott a kapuba, mi pedig az úton, százméterenként elénekeltük az éneket. Senki sem akart lemaradni, mindenki jött velünk; nyolcvanan, százan lehettünk a csoportban, hangosabb volt az ének, kétszáz méterenként álltunk meg, és így jártuk végig a falut. Közben jöttek az újabb-

nál újabb ötletek: — Vonuljunk a párttitkár lakása elé a központba, majd az iskolaigazgató lakása elé, aki néha gúnyolódott azokkal a gyerekekkel, akik szentmisére és hittanórára jártak. Amikor háza előtt énekelni kezdtünk, és meghallotta a tömeg énekét, családjával együtt kijött közénk és velünk énekelte a szent éneket. Utána soha többé nem gúnyolódott a gyerekek vallásos nevelésével.

A templom tornyában a toronyóra ráérősen elütötte az éjfélt. Észre se vettük az idő röpülését. Lehet, hogy véget ért volna éjfélkor együttlétünk, de ekkor édesapám szólt az egybegyűltekhez:

— Emberek, testvérek! Megtestesült Jézus Krisztus, Isten egyszülött Fia. Mi csodálatosan megünnepeltük születését szívünkben, családjainknál és a faluban. Most térjünk be a templomba és ott is köszöntsük a Kisdedet, utána pedig mindenki menjen haza, hogy visszajöhessen a szentmisére. Áldott Karácsonyt!

Egy emberként mentünk a templomba és énekeltük el énekünket a szerényen feldíszített Betlehem előtt.

Egyesek, akik közelebb álltak, azt állították, mosolygott a jászolyban fekvő kicsi, fából faragott Jézus.

Meghiszem azt, mosolyoghatott is örömében, mert Borzonton éjszaka még ennyi lelkes, örvendező, éneklő embert soha nem látott nem csak a kicsi Jézus, de még a mennyei Atya sem.

Abonyi Mária: Az anya

Eszteró István

Versmondó

Mátray Lászlónak

A tér megborzong, ha ajkadról
áramlani kezdnek a hangok,
megfeledkezve már mindenről
csak ringatsz, rengetsz száz harangot,

minden szónál, mondatnál másképp
feszül meg és ernyed el az ideg,
tavaszba nyílik egy, de árnya
hókristályokká lehelve zizeg,

mintha néhány hangszínbe sirül
minden volt érzelem és gondolat,
világ végén milliárd sornyit
ki egy fennmaradt versbe oltogat

Homérosztól máig világló
emlékezettel, hogy achájok
szeméről szavanként ritkuló
ködökben röppen fel a hályog,

akárha víg Anakreóntól
Vitézig egy kortynyi bordal elég
öblíteni gyöngyöző örömöt
vagy bánatot, mikor házunk leég,

és elmúlást, Omar Khajjánnal
pohárt koccintva lázzal össze,
feledni mámorok hevében
elég a szilaj vágyak öble,

úgy zeng szavad, vagy mennydörögve
kong ércesen, mint félrevert harang,
akárha legutolsó versben
hajózik együtt nagy és kis kaland.